

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 29/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť dr. A. M., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., P., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky v konaniach vedených Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 10 C 215/2010, Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 12 Co 26/2011 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Cdo 162/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť dr. A. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2011 osobne do podateľne doručená sťažnosť dr. A. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaniach vedených Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 215/2010, Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn.

12 Co 26/2011 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 Cdo 162/2011.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ 2. novembra 2010 podal okresnému súdu návrh na predbežné opatrenie vo veci porušenia autorských práv v súvislosti s knihou, ktorú z poverenia Obecného úradu v J. (ďalej len „obecný úrad“) na základe zmluvy o dielo uzatvorenej so starostom napísal pri príležitosti 750. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Bez súhlasu sťažovateľa došlo k tomu, že z diela, ktoré sťažovateľ ako autor napísal, bolo vypustených 80 strán dôležitého textu a dokumentačného materiálu. Takouto cenzúrou sa dielo zredukovalo na 304 strán. Okrem toho sa vsunuli do diela údaje, ktoré tam sťažovateľ nedal. Takto znehodnotenú verziu knihy sa rozhodol bývalý starosta obce M. K. (ďalej len „bývalý starosta“) vydať tesne pred komunálnymi voľbami vyhlásenými na 27. november 2010 so zámerom využiť ju vo vlastný prospech v predvolebnej kampani. Sťažovateľ sa podaním uvedeného návrhu usiloval zabrániť distribúcii diela ešte v čase, keď sa výtlačky nachádzali v tlačiarni.

Uznesením okresného súdu č. k. 10 C 215/2010-51 z 9. marca 2011 bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý. Potom, ako sťažovateľ návrh doplnil podaniami z 5. novembra 2010, 10. novembra 2010, 18. novembra 2010, 25. novembra 2010, 30. novembra 2010 a 11. februára 2011, ho okresný súd vyzval, aby spresnil označenie odporcu, resp. ujasnil, kto je odporcom. Sťažovateľ za odporcu označil bývalého starostu. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil porušením ustanovenia § 56 ods. 1 písm. a), b), c) a e) zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov tým, že bývalý starosta nechal vytlačiť dielo bez toho, aby tam sťažovateľ figuroval ako autor, vsunul tam neúplných 10 strán a 1 zoznam mien. Podľa názoru okresného súdu v danom prípade nie je možné zaviazat' bývalého starostu na stiahnutie z obehu a na zničenie (zošrotovanie) neoprávnene vytlačenej knihy, resp. na vydanie rovnakého počtu sťažovateľom ako autorom odsúhlaseného diela. Bývalý starosta totiž nie je vo veci vecne pasívne legitimovaný, keďže nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, resp. záväzku, splnenia ktorého sa sťažovateľ

domáha. Ďalej je podstatné, že sťažovateľ v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia neuviedol, čoho sa vlastne mieni domáhať vo veci samej.

Uznesením krajského súdu č. k. 12 Co 26/2011-59 z 12. apríla 2011 bolo uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 215/2010-51 z 9. marca 2011 potvrdené. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ neosvedčil potrebu nariadenia predbežného opatrenia vo vzťahu voči bývalému starostovi. Bolo totiž preukázané, že došlo k uzavretiu zmluvy o dielo medzi Obcou J. a sťažovateľom, ktorá sa týkala napísania knihy k 750. výročiu prvej písomnej zmienky o obci J. Za obec vystupoval bývalý starosta, ktorý v čase uzavretia zmluvy zastával ešte funkciu starostu a ktorý je v konaní označený ako odporca (teda proti nemu smeruje návrh na vydanie predbežného opatrenia). Bývalý starosta však už v súčasnosti obec J. nezastupuje, a preto nie je ani osvedčená potreba dočasnej úpravy pomerov medzi sťažovateľom a bývalým starostom.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 162/2011 z 29. septembra 2011 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 12 Co 26/2011 z 12. apríla 2011. Sťažovateľ v dovolaní uviedol, že postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v dôsledku nedodržania zákonných lehôt na rozhodnutie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ako aj v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru najvyššieho súdu plynutie zákonnej lehoty na nariadenie predbežného opatrenia sa nespája s akýmkoľvek návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, ale len s takým návrhom, ktorý spĺňa podmienky príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Ak súd vyzve žalobcu na odstránenie nedostatkov návrhu, nemôže súdu až do obdobia, kým žalobca tieto nedostatky neodstráni, vôbec vzniknúť povinnosť rozhodnúť v lehote 30 dní (II. ÚS 123/02). Z podrobného prehľadu jednotlivých úkonov v konaní vyplýva, že okresný súd a krajský súd rozhodli v zákonom ustanovenej lehote. Aj v prípade, že by všeobecný súd v zákonom ustanovenej lehote o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nerozhodol, nemá toto pochybenie za následok vadu v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie veci, toto samo osebe prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku).

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 10 C 215/2010, krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 26/2011 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 162/2011 s tým, aby boli rozhodnutia všeobecných súdov zrušené a vo veci bolo urýchlene rozhodnuté.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 10 C 215/2011, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná len subsidiárne, teda iba vtedy, keď o ochrane týchto práv nerozhodujú všeobecné súdy. Proti uzneseniu okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu voči okresnému súdu mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba dodať, že sťažovateľ právo podať odvolanie aj využil.

Odlišná je situácia vo vzťahu ku konaniam vedeným krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 26/2011 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 162/2011. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu dostatočným a presvedčivým spôsobom odpovedajú na odvolacie, resp. dovolacie námietky sťažovateľa. Tieto uznesenia v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené.

Okresný súd a krajský súd založili svoje uznesenia na právnom názore, podľa ktorého sťažovateľom označený odporca (bývalý starosta) nie je vecne pasívne legitimovaný, teda nie je nositeľom tých hmotnoprávnych povinností, splnenia ktorých sa od neho sťažovateľ v konaní domáha. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluvu o dielo uzavrel sťažovateľ s Obcou J., z pohľadu ústavného súdu sa javí ako vecne pasívne legitimovaný subjekt Obec J. Tú teda mal sťažovateľ správne označiť ako odporkyňu v konaní, a pokiaľ tak neurobil, právom bol jeho návrh zamietnutý.

Najvyšší súd veľmi podrobným a presvedčivým spôsobom zdôvodnil, prečo nedošlo k prietahom pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa, resp. k nedodržaniu zákonnej 30-dňovej lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2012